

JAK SE RODÍ RODIČE

Být rodičem není snadný úkol. O tom určitě přesvědčujete své vlastní rodiče každý den 😊. Zvládá se to lépe, pokud nás rodičovství nezaskočilo, ale naopak jsme si je zvolili v okamžiku, kdy jsme na ně byli připraveni. A s přípravou je možné začít už dnes. Jak, to si ukážeme v této kapitole.

Klára seděla na lavičce před domem a zoufala si: „Proč já musím mít takový nemožný rodiče...“ Myslela na ty obstarožní songy, co si pouští její táta nahlas po ránu (všichni sousedé je určitě slyší), na máminy záchvaty dobré vůle, když posílá její – tedy Klářiny – svetry někam do charity, na hádky svých rodičů o tom, jak se správně opéká topinka. Bylo jí zle a smutno. Prý se tomu říká deprese...

JAK SE POZNAJÍ DOBRÍ RODIČE

Co se ti nelíbí na tvých rodičích? Napiš si seznam jejich vad.

Kritičnost vůči rodičům je úplně normální. „Nechci být jako oni“ je dobré znamení, že máte zájem o rodinu, kterou jednou sami možná založíte. Říká se, že vlastní **rodiče jsou vzory**. Ne nutně kladnými. Ale vidíte je na vlastní oči...

I rodiče mají dobré vlastnosti. Když si řeknete: „Chci být jako on nebo ona“, znamená to, že jste uviděli něco, co pro vás jednou, ve vaší vlastní rodině, bude důležité.

Je něco, co se ti na tvých rodičích líbí? Dopiš to na původní seznam. Porovnej počet vad a předností svých rodičů.

Hrdinka knihy „Příručka špatné matky“ píše: *Člověk čeká celé roky, než předhoní své rodiče, a když se mu to konečně podaří, nijak slavné vítězství to nebývá. Když jsem byla malá a odbývali mě, myslela jsem si: Jen počkejte, až budu dospělá, já vám ukážu.*

Depka Kláru naštěstí moc dlouho pod krkem nedržela. Protože začala snít, jaké to jednou bude u ní doma. Tak především...

Klára sní o svém životě. Ale vy máte jistě svůj vlastní sen. Možná zahrnuje rodinu a možná taky ne. Člověk může být šťastný, i když rodinu a děti nemá.

Anja Fiedlerová, která svého času dělala generální ředitelku velké firmy, mnohokrát prohlásila: *Říkám si - kdybych měla rodinu, bylo by to taky hezké, ale to neznamená, že můj život není takhle pěkný. Je.*

Anja Fiedlerová

Když se rozhodnete pro rodinu, máte co dělat s **ideály** rodiče. Kdo je vlastně dobrým rodičem – dobrou mámou a dobrým tátou?

? Prohlédni si fotky. Která ti nejvíce připomíná tvoje rodiče? Čím?

AA **Ideál** znamená vzor. Ideál rodiče je dokonalý otec či dokonalá matka. V tom, co považují za dokonalé, se však mohou různí lidé lišit.

? **„supermáma/supertáta“**
Ve třídě se rozdělíte na dvě skupiny – na „mámy“ a „táty“. V obou skupinách vytvořte seznam dobrých rodičovských vlastností – v jedné skupině charakterizujte ideální matku, v druhé ideálního otce. Charakteristiky pak postupně předvádějte druhé skupině, která je hádá. Když se obě skupiny vystřídají a seznámí se s vlastnostmi dokonalých matek a otců, diskutujte o tom, zda s výběrem původní skupiny souhlasíte. Všichni dohromady najděte společný ideál matky a ideál otce.

RODIČEM Z ROZHODNUTÍ

Založit rodinu znamená založit domov. A to pokud možno dřív, než se narodí děti. Rodičovství je totiž dobré plánovat. Narození dítěte přinese do života rodičů mnoho novinek. Jestliže nemají domov, zvládají změny související s dítětem obtížněji.

? Najdi si na internetu výraz „plánované rodičovství“. Co znamená? Napiš tři důvody, proč je dobré.

Rodič, ať už žena nebo muž, je ten, kdo zajišťuje základní potřeby svých dětí. Je to zejména:

- **péče** – nakrmit, obléknout a také dávat pozornost a lásku
- **bezpečí** – chránit před zraněním a také přijímat dítě takové, jaké je
- **hranice** – zajistit řád a jasná pravidla chování
- **podpora** – podržet v náruči, při chůzi a také při vlastních rozhodnutích
- **místo** – dávat jistotu, že někam a k někomu patříš

Potřeba místa se naplňuje hlavně tam, kde máme **domov**. Ten je první a poslední jistou každého dítěte, ale i dospělého. Domov je tak samozřejmý, že o něm moc nepřemýšlíme. Ale co vlastně znamená?

Domov je prostor, kde se cítíme příjemně a uvolněně, kde nabíráme energii, kde jsou lidé a věci, které máme rádi, a kde se o sebe s lidmi, k nimž patříme, vzájemně staráme.

? Přečti si pár citátů a řekni, jak jim rozumíš. S čím souhlasíš a s čím ne?
Christian Morgenstern: *Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí.* George Bernard Shaw: *Domov je pro dívku vězení a pro ženu donucovací pracovna.* Čínské přísloví: *Sto mužů může vytvořit tábor, ale jenom jedna žena může vytvořit domov.* Jan Werich: *Člověk je doma tam, kde si pověsí klobouk.*

Klára se zasnila i nad dětmi. Bude mít tři. Nejdřív holku – rozhodně ne Evu (tak se jmenuje máma), no asi spíš... Jméno svých dětí se zaměstnala natolik, že si všimla až na poslední chvíli, že si k ní přisedla kamarádka Renata.

? Jak by podle tebe měla Klára reagovat na to, co Renata říká?

DÍTĚ PŘICHÁZÍ NA SVĚT

Porod sám je náročná záležitost. Ale také krásná. Stejně jako **těhotenství**, kdy rodiče na své „mimino“ čekají. Žena, která otěhotní, má před sebou devět měsíců velkých změn. Ne náhodou se říká, že je **v jiném stavu**.

Zevnitř i zvenku se mění její tělo a prožívá i nové pocity. Muž na sobě většinou žádné velké změny nepozoruje. Ale i pro něj je těhotenství dobou, kdy si uvědomuje, že je rodičem.

Pokud jde o samotný porod, Klára i Renata by si měly přečíst – stejně jako vy – následující příběh. Napsala ho dívka ve vašem věku, která měla možnost být u porodu svého sourozence.

Z BORŮVEK DO PORODNICE ANEB JAK SE NARODIL MŮJ BRATR

Někdy na podzim roku 2003 nám (mně a mému bratrovi) máma řekla, že to není úplně jisté, ale asi čeká miminko. To pro nás byla úžasná zpráva a novinka. Netušila jsem, že by chtěla ještě další dítě. Martin (mámin přítel) byl také moc šťastný a netrpělivě čekal na svého prvního potomka. Když se testy potvrdily, bylo to super, ale věděla jsem, že nás čekají ještě dlouhé měsíce, než se narodí.

První měsíce jsem byla velmi zklamaná, protože se na mámě nejevily žádné znaky nového života, teprve až po nějaké době se břicho začalo zakulacovat a růst. Máma také hledala nějakou porodnici a na kontroly zatím chodila ke svému gynekologovi. Mezitím jsme všichni spekulovali o jméně a dlouho přemýšleli, jestli to bude kluk, nebo holčička. Já jsem chtěla holčičku a můj bratr kluka. Martinovi to bylo jedno, nebo si ve skrytu duše něco přál, to nevím, ale hlavně chtěl, aby bylo miminko zdravé. Máma nám tvrdila, že cítí, že to bude kluk, a u mě ani u bratra se nespletla. Tak jsem chodila do školy a pozorovala, jak mámino břicho narůstá.

Jednou jsem s ní a s Martinem byla na ultrazvuku a viděla jsem ho! Bylo to úžasné, vědět, že je to můj nový sourozenec! Máma uvažovala o tom, že by chtěla родit v jedné malé porodnici, která je od nás docela daleko. Sourozenec zatím pěkně rostl a termín 21. července se blížil. Napadlo mě, že by to mohl být velice zajímavý zážitek – vidět narození svého bratra nebo sestry. Tak jsme se domluvily, že když bude máma rodit do 25. července, pojedou do porodnice taky, ale kdyby rodila později, musela bych jet na tábor.

Asi čtyři dny před termínem jsme se (máma, Martin a já) vydali blíž k porodnici, abychom to neměli moc daleko. Ubytovali jsme se, přespalí jsme tam jednu noc a pak přišlo ráno 17. července. Odpoledne jsme šli na borůvky a vyšli na velký kopec. Máma nám nahoře najednou řekla, že cítí, že se možná už něco děje, ale že ještě určitě máme čas. Stejně jsme co nejrychleji vyrazili dolů a tam máma s Martinem zabalili nejnnutnější věci.

Když jsem se i já připravila, šla jsem za nimi. Otevřu dveře a tam si máma právě nalévá čaj, a v tu chvíli jí najednou odtekla plodová voda! Šli jsme co nejrychleji k autu a ihned nasedali. Máma si lehla na zadní sedadlo a držela mě za ruku. I když jsme nejeli do porodnice daleko, ještě chvíli, která se mi zdála jako nekonečná, nám to trvalo.

Nakonec jsme tam přece jen dojeli. Já jsem rychle běžela do vrátnice a pan vrátný se ptal, co se děje, tak jsem mu odpověděla, že maminka rodí, a on se hned ptal, jestli je to vážné. To už přišla máma, kterou Martin podpíral, a došli k výtahu. Já jsem běžela za nimi a museli jsme jet až do čtvrtého patra.

Tam nás přijala nějaká sestřička a řekla nám, že zavolá pana primáře a že se na mámu podívá. Potom se mámy ptala na nějaké otázky, ale hned vzápětí přišel doktor a ptal se mámy, jestli chce родit do vany, že je zrovna volná. Tak máma souhlasila, i když předtím rozhodnutá nebyla, a dovedli nás do místnosti, kde to bylo opravdu pěkně zařízené a hlavně tam byla velká vana. Máma tam ihned vlezla a myslím, že jí to bylo příjemné a na všechny bolesti uklidňující. Doktor nám pustil na kazetě zvuky moře a ptal se nás, jestli ještě něco nepotřebujeme.

Potom odešel a chodila se na nás dívat jen sestra, která mámě poslouchala něco na břicho. Pak začaly být máminy bolesti intenzivnější a sestřička zavolala doktora, a ten se s mámou domluvil, že už může tlačit miminko ven. Za chvíli doktor řekl, že vidí hlavičku! Skoro celou tu dobu se mě máma křečovitě držela. Přišlo mi dobrý, že mámě nedávali žádné injekce ani léky. Martin s doktorem jí podpírali nohy a za chvíli se miminko začalo soukat ven celé. Netrvalo to dlouho a můj nový sourozenec byl venku! Spolu s mámou pak spokojeně leželi ve vaně.

V tu chvíli jsme si uvědomili, že jsme nechali foťák dole v autě! Okamžitě jsem pro něj běžela a snažila jsem se být co nejrychleji zpátky. Když jsem přiběhla, udělali jsme asi tři fotky a potom se to miminku přestalo líbit. Martin si ho chtěl pochovat, a tak si sundal tričko a vzal ho k sobě. V tu chvíli jsme zjistili, že je to můj nový bratříček Matyáš, kdyby to byla holka, jmenovala by se Anežka. Plaše se rozhlížel kolem sebe, ale vůbec nebrečel.

Pak dotepala pupeční šňůra a doktor se zeptal, kdo ji teda bude stříhat. Jelikož Martin chtěl mít ještě Matýska u sebe, řekl, abych ji přestříhla já. Mě ani nenapadlo, že by to mohl stříhat někdo jiný než Martin, a byla jsem velmi ráda, že to můžu udělat já. Vzala jsem do ruky nůžky a šmík. Bylo to.

Potom si Matyáše vzala dětská sestřička a šla ho ošetřit. Když ho vážila, tak mě držel za palec. To bylo roztomilé! Vůbec nebrečel. Máma mezitím porodila placentu a doktor jí provedl ještě nějaká poslední vyšetření.

Pak nás nechali jít na náš pokoj a Matýšek se poprvé napil od mámy! Dalších několik dní jsme bydleli v tom pokoji a já s Martinem jsme zkoumali okolí a máma s Matyášem spolu odpočívali. Bylo hezké, že vůbec nebrečel, jenom někdy potichu kníkal.

Ted' už je mu jeden rok, chodí a hodně se směje!

Julie Kovaříková (14 let)

❓ Co se ti na příběhu líbilo? Co tě překvapilo? Dokážeš si představit sebe sama na místě vypravěčky?

Většina žen dnes rodí v **porodnici** a také tam pár dní po porodu zůstane. U porodu i po něm s ní může být její partner, otec dítěte, nebo i jiný blízký člověk.

V zahraničí i u nás je možné, aby žena rodila ve zdravotnickém zařízení, ale pak brzy, zpravidla po pár hodinách, odjela domů. Rodit se dokonce dá i doma – pokud nenastanou komplikace. V Holandsku v **domácím prostředí** rodí asi jedna třetina žen. U nás je to zatím vzácnost.

! Během těhotenství a porodu jsou ženy v péči lékařů a porodních sester. Dnes je ale možné také využít služeb porodních asistentek či dul, které ženám pomáhají v případě nekomplikovaného těhotenství a porodu přímo doma. Zřejmě vás překvapilo neobvyklé slovo dula. „Dula“ je speciálně vyškolená žena, která doprovází matku při porodu a poskytuje jí psychickou i fyzickou podporu. Na rozdíl od porodní asistentky neposkytuje zdravotnické služby, ale s lékaři/kami a zdravotními sestrami spolupracuje. Více informací získáte na www.aperio.cz a duly.cz.

První hodina, kterou je dítě na světě, má zvláštní význam, a proto se jí říká **zlatá**. Rodiče by ji měli strávit se svým dítětem. V soukromí a v klidu.

❓ „**rozdělmetonapůl**“
Ve třídě se rozdělíte na dvě skupiny – dívky a chlapce. V každé skupině sepište činnosti, které musí rodiče dělat s nově narozeným dítětem. Úkolem je promyslet, jak lze činnosti uspořádat, aby se na nich přibližně stejným dílem podíleli otcové i matky. Mluvčí obou skupin pak před třídou sdělí své řešení a pokusí se o vzájemnou dohodu.

KDYŽ JE DÍTĚ NA SVĚTĚ

Po narození dítěte se celé rodině hodně změní život. Nový člověk si žádá nepřetržitou pozornost a péči. V prvním roce jeho života rodičům přibudou úplně nové činnosti a práce: chování dítěte, koupání, vstávání k dítěti, přebalování, krmení, procházky, chování k lékaři atd.

Být rodičem je radost, ale i zodpovědnost. Matka dítěte má nárok zůstat doma šest měsíců po porodu na takzvané **materšské dovolené** a pobírat od státu finanční příspěvek. Má to svůj význam i s ohledem na **kojení**.

! Podle doporučení Světové zdravotnické organizace (WHO) by mělo kojení trvat aspoň do půl roku života dítěte. Obvykle mateřské mléko obsahuje všechny živiny, které dítě potřebuje. Navíc dítě chrání před různými nemocemi.

Potom nastává období pro takzvanou **rodičovskou dovolenou**. Během té se o dítě

může starat matka či otec. Nebo se mohou v péči o své dítě střídat. U nás mohou rodiče být doma s dítětem až do jeho čtyř let. V Evropě je to výjimečně dlouhá doba.

Během rodičovské dovolené dostává ten, kdo si ji vybírá (matka nebo otec), **rodičovský příspěvek**. Ať už je tím dotyčným matka či otec, pro dítě i celou rodinu je dobré, pokud se rodiče o své povinnosti podělí. Jak o tom níže píše jeden muž-otec.

❓ Zjistí od lidí ve svém okolí, co obnáší starat se o malé dítě. Jedná se podle tebe o „dovolenou“? Jaké jiné označení pro dobu, kdy je matka nebo otec s dítětem doma, bychom mohli použít?

JEDEN DEN JEDNOHO OTCE

Je mi 39 a půl a máme s manželkou Kristýnou syna Honzíka, kterému je 16 měsíců a pár dnů. Já učím matematiku na gymnáziu, manželka je nyní na rodičovské, ale jeden den v týdnu také učí a vede celodenní kurzy. Bývají to všední dny, ale i soboty. A právě o sobotách se měním v muže na rodičovské. Tak tomu bylo i v sobotu 7. října 2006. Celý den vypadal takto:

00:30 Honzík mě budí – trochu kňourá. Po chvíli utichne. Jdu na záchod a mezitím se opět ozývá. Budí i Kristýnu, která mu dává čaj a přebaluje ho.

05:55 Kristýna i já se budíme. Vypínám budíka a loučíme se. Já opět usínám.

07:00 Budím se a nechápu, co se děje. Vedlejší postel prázdná, syn spokojeně odfukuje. Vstávám a potichu se vytrácím z ložnice. Zprovozňuji se a opravuji domácí přípravy maturantů.

07:45 Honzík mě volá: „Eee?“ Tuto noc spal skvěle – probudil se jen jednou, což hodnotím za jednu. Ani jsem neměl šanci dát mu v noci připravené mléko. Jdu k němu – stojí v postýlce a ukazuje na čaj na nočním stolku. Podávám mu ho, odhrnuji závěsy. Honzík chce z postýlky – беру ho a jdu ho přebalit a obléknout.

08:00 Odcházíme se psem Hafem na ranní procházku spojenou s nákupem snídaně. Honzíka mám v korbičce. Kupujeme pečivo, noviny, kontrolujeme, zda nejsou na zastávce nějaké autobusy (naštěstí jeden přijel), a kupuji manželce květinu.

08:45 Vracíme se domů. Připravuji snídani sobě i Honzíkově – jemu mažu rohlík a ohřívám mléko. Při snídani si stihnu přečíst jen první stranu novin. Musím Honzíkově pomáhat s jeho jídlem. Pak sklízím ze stolu a připravuji si těsto na „hraběnku“.

9:00 Chystám se na druhou ranní procházku – nákupní. Než vyjdeme, musím Honzíka přebalit – i proto, že se pokadil.

09:15 Se synem opět v korbičce (a bez psa) odcházím do města, abych vyřešil několik přízemních záležitostí. Honzík mě upozorňuje na autobus a míříme do pekárny pro chleba. Cestou Honzíka vyndávám z korbičky – chodí dobře a bezpečně. Dojdeme na torzo dětského hřiště, kde je Honzíkova oblíbená skluzavka. Sám zdolává strmý žebřík, usedá a sjíždí. Já ho dole chytám. Tentokrát se spokojil se třemi... Ještě obejdeme náměstí, marně se pokouším sehnat topůrko k sekýrce, které jsem zlomil na chalupě, a jdeme domů.

11:00 Jsme doma. Honzík si zouvá boty, trochu ho odstrojím (ale ne moc, protože je zima a ještě se netopí) a dávám mu napít čaje. Doufám, že se bude schopen zabavit chvíli sám. Zatímco vykrajuji a strouhám jablka, Honzík se střídavě baví v dětském pokoji a u mě v kuchyni.

12:00 Z krabice se svými krámy vytahuji sbírku mincí z cest do Asie. Umyji je v jarové vodě, osuším a lákám na ně Honzíka. Má to úspěch – dává mince do jedné mističky, pak je přesypává do druhé, pak je dává na zem, pak mně, přerovnáva je.

12:30 Mám pocit, že Honzík je „dostatečně“ unavený a dávám ho do postýlky. Šlehám sníh a finišuji s přípravou koláče (ještěže jsem si včera večer vyloupal ořechy). Dávám plech do trouby.

12:45 Jdu k Honzíkově, který kňouráním vyjadřuje nespokojenost. Má lahvičku s čajem v postýlce a na matraci mokrý flek, protože se bavil svým obvyklým způsobem – lahvičku dal dnem vzhůru a šplouchal s ní tak, že čaj cákal ven. Sundávám prostěradlo, matraci otáčí a dávám Honzíka zpět. Po chvíli zřejmě usíná.

13:00 Vařím si kávu a těším se na polední siestu.

13:30 Koláč se dopek. Opravuji další práce maturantů.

14:15 Začínám s přípravou oběda – Honzík by se nejpozději po dvou hodinách spánku mohl probudit. Dnes bude krutí maso na másle s bramborem. Než se vše uvaří, myji nádobí po pečení.

15:00 Oběd je hotov. Honzík stále spí, tak se ještě chvíli věnuji maturantům.

15:15 Jdu Honzíka probudit – spal by dlouho a večer by to bylo náročné. Když otevřu dveře, probouzí se sám a dožaduje se čaje.

15:30 Obědváme. Honzík ji částečně sám, zčásti ho krmím. Po chvíli už nechce být v sedačce. Vyndávám ho z ní, ale jídlo mu nabízím stále – nakonec sní všechno.

16:00 Odcházíme na procházku, tentokrát v kočárku. Psa bereme s sebou. Při odchodu z domu se Honzík dožaduje motorky – bereme ji taky. Směřujeme do zámeckého parku. Hned za bránou Honzíka z kočárku vyndávám a začíná jeho téměř každodenní pouť vstupní částí parku. Nejprve dojde kolem skleníku k pávům...

17:15 Odcházíme z parku. Doma bereme čaj a nenápadně tam nechávám motorku.

17:30 Druhá část odpolední procházky. Jdeme na nákup zbytečností do Plusu.

18:10 Přicházíme domů. Honzík si opět sám zul boty. V televizi běží konec filmu „U pokladny stál“. Jdu čistit ovoce a proženu ho odšťavovačem. Zředěnou šťávu z jablek, hrušek a švestek dávám i Honzíkově. Ten se kolem mě motá.

19:00 Zjišťuji, že Honzík je pokaděný – jdu ho tedy svléknout a vykoupat. Ve vaničce jí Pribináčka (ve vaně totiž jí nejlépe) a nakrájenou druhou polovinu nektarinky.

19:20 Honzík je vykoupaný a sledujeme Události na ČT1.

19:40 Přijíždí Kristýna, Honzík soustředěně poslouchá, co se to u dveří děje, a utíká maminku přivítat. Je trochu zaražený, jako by se styděl.

20:00 Dáváme Honzíka do postýlky.

20:20 Honzík kňourá – dostává čaj a doufám, že usne. Teď už se snad navečeřím.

21:15 Honzík opět kňourá. Opět čaj.

22:00 Kristýna jde spát, já jdu se psem a pak usedám k počítači, abych napsal „Jeden den jednoho otce“.

22:45 Už mě bolí záda. Jdu se osprchovat. Zbytek dopíšu (snad) zítra. Ještě připravuji pro Honzíka mléko a čaj na noc.

23:30 Jdu spát.

Co si o tátovi, autorovi textu myslíš? Co se ti na jeho chování líbí? Měli by být ostatní otcové stejní jako on? V čem?

Renata rychle změnila téma. „Porodní katastrofu“ odhodila za hlavu. Mlela o něčem jiném. Klára ji poslouchala napůl ucha, potají přemýšlela o jméně pro své první dítě. Dívčí najít nemohla, také se zaměřila na klučí. Promítala si všechny kluky, co znala, ale nic. Pak zčistajasna vyhrkla: „Tomáš!“ (I když žádného neznala). Renata, která zrovna hodnotila poslední klip Wild Billa, se zmohla na odpor: „Ale žádnéj Tomáš tam nehraje!“ Když jí došlo, že ji Klára neposlouchala, urazila se a s „Tak ahoj, zejtra“ odešla. Kláře to ani nevadilo. Snila si o svém krásném synkovi. A zase ji někdo vyrušil – tedy zabrzdil asi deset centimetrů před jejími koleny.

To bylo poslední, co Klára od Ondřeje slyšela. Zase byla sama. Bez Ondřeje, ale i bez depky. Bylo jí vlastně docela hezky. Ale zima. Tak šla domů.

? „jaksebudemenovat“

Všichni ve třídě si vezměte papír a napište na něj jména, která byste dali svým dětem. Následně se rozdělte do dvojic a vzájemně si představte své tipy. Jak a proč jste jména vybírali? Shodli jste se s ostatními? Porovnejte nejčastější tipy na dětská jména ve vaší třídě s tím, jaká jména reálně lidé svým dětem dávají. Podle Českého statistického úřadu nejčastějšími jmény novorozenců v období mezi roky 1999 až 2007 byla Tereza pro dívky a Jan pro chlapce.

RODIČE BEZ DĚTÍ

Jsou páry, které děti mít chtějí, ale z různých důvodů nemohou. Pro ně může být řešením **umělé oplodnění**. Probíhá tak, že zárodečné buňky ženy (vajíčka) a muže (spermie) se spojí buď mimo tělo matky (a pak se do něj přenesou), nebo přímo v něm. Zárodek neboli embryo tedy vzniká s vnější pomocí. Proto se také mluví o metodách **asistované reprodukce**.

Díky těmto metodám se dnes ve světě narodí až deset procent dětí. Komu? Párům, v nichž mají muž nebo žena sníženou plodnost, nebo párům, které by jinak spolu mít děti nemohly – například dvěma ženám homosexuální orientace.

Asistence znamená účast a pomoc. **Reprodukce** se česky řekne obnovení, rozmnožení; v tomto případě rozmnožení lidského rodu.

Aby člověk poznal rodičovství, nemusí mít vlastní dítě, tedy být biologickým rodičem. Stále častěji lidé využívají možnost **adopce**.

Pro adopci je třeba mít osobní a pádné důvody. Třeba neplodnost nebo dobrou vůli pomoci dětem bez rodičů. Získat dítě do své péče není jen tak – zájemci musejí prokázat, že se o dítě dokáží postarat. Ale když to prokážou, pomůžou sobě i dítěti bez rodičů. Adopce jen potvrzuje, že **rodiči se lidé nestávají automaticky, ale svým vlastním přičiněním**.

Adopce a pěstounství

Rodiče mohou přijmout do náhradní rodinné péče děti, které nejsou jejich biologickými potomky. V českém prostředí má náhradní rodinná péče dvě podoby – adopci a pěstounství. Při adopci neboli osvojení zaniká spojení mezi dítětem a původní rodinou a s novými rodiči má po právní stránce stejnou vazbu jako jejich vlastní biologické dítě. Děti v pěstounské péči žijí v nové rodině, ale jejich vazba na původní rodiče právně nezaniká a mohou se s nimi stýkat. Další informace naleznete v kapitole 2.

Víš, co je adopce na dálku? Podívej se například na následující webové stránky: www.charita-adopce.cz, www.adopce.cz, www.adopce-srilanka.com

Jedním ze známých adoptivních rodičů je i Alice Nellis, česká filmová režisérka. Říká o tom: *Geny bych předávala klidně, ale oni se, mrchy, nějak předávat nechtějí. Chci mít určité více dětí a vždycky jsem uvažovala o tom, že by alespoň jedno bylo adoptované. Takže tahle myšlenka tam byla vždycky a jestli se to biologické také ještě někdy povede, hurá. A když ne, budou další prostě jinak.*

Klára doma chvilku váhala, ale pak vešla do kuchyně. Byli tam oba. Probírali, co bude k večeři, a táta – jako obvykle – říkal, že na tohle sice zrovna chuť neměl, ale... Pozorovala je a sbírala odvalu. Možná není dobrá konstelace, jak říká máma... Ach jo... Nebo ne, tak jo, právě že jo.

„Tati, mami,“ řekla nahlas, až se oba současně polekali a civěli na ni, jako by místo ní do kuchyně vešla zebra. „Jak jsem se vlastně narodila?“ Ještě chvilku civěli. Ale pak to máma naštěstí vzala vážně a začalo dlouhé povídání, kvůli kterému se večeře posunula a z teplé se stala studená. Po ní ještě táta trval na tom, že Kláře pustí jednu písničku, kterou měl tehdy rád. Táhl se jak nudle, ale refrén docela ušel.

SHRNUTÍ

Každý rodič by měl svému dítěti zajistit bezpečí, podporu, péči, vedení, hranice a místo k životu, kterému se říká domov. Samo rodičovství se rozvíjí v těhotenství a naplno se „narodí“ při porodu dítěte. Příprava na ně však může (a měla by) začít ještě dlouho před tím, než jsou děti počaty.

Jací budeme rodiče, to se učíme už ve své původní rodině. I když nám na rodičích spousta věcí vadí, přebíráme jejich chování – naštěstí i to dobré. Ocenit to, v čem jsou naši rodiče fajn, může být první krok na cestě k vlastnímu rodičovství v budoucnosti.

ZÁVĚREČNÉ OTÁZKY

1. Vyjmenuj pět základních potřeb, které by měli rodiče svým dětem plnit. Vysvětli, jak uspokojení těchto potřeb děti vybaví po další život, a uveď příklady.
2. Jaké podmínky musí splnit žena, která žádá o asistovanou reprodukci?

- dobrý zdravotní stav	ano – ne
- dlouhodobě neúspěšná snaha o přirozené otěhotnění	ano – ne
- manželský nebo partnerský vztah s mužem	ano – ne
3. Víš, kde a jak ses narodil/a? Zeptej se na to svých rodičů.
4. Jak dlouho trvá mateřská dovolená?

a) 6 týdnů
b) 28 týdnů
c) 6 měsíců
d) 3 roky

5. Kdo může být na rodičovské dovolené?
 - a) pouze matka
 - b) pouze otec
 - c) matka a otec střídavě nebo současně

6. Jakou částku dostávají od státu rodiče na mateřské a rodičovské dovolené? Vyhledej údaj na webových stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí, které má na starosti rodinnou politiku (www.mpsv.cz). Je to podle tvého názoru dostatečná částka?